

Nr 258.

Av herr **Thorberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till de tekniska läroverken.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 146 angående anslag till de tekniska läroverken redogör vederbörande departementschef utförligt för en av skolöverstyrelsen verkställd och med skrivelse den 7 oktober 1925 till Kungl. Maj:t överlämnad utredning angående de tekniska läroverken, innefattande jämväl förslag rörande de tekniska läroverkens anslagsbehov för budgetåret 1926—1927.

Såsom framgår av sid. 22 i berörda proposition, har överstyrelsen i den sammanfattning av sina åsikter i de spörsmål, utredningen avsett, varmed skolöverstyrelsen avslutar densamma, bland annat framhållit, att statliga elevstipendier borde inrättas vid de tekniska fackskolorna. I skolöverstyrelsens ovannämnda förslag ingår ock en motiverad framställning om förslag till riksdagen angående anvisande för budgetåret 1926—1927 av ett *extra* reservationsanslag av 10,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med av överstyrelsen föreslagna grunder och enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t finner gott föreskriva användas till stipendier åt behövande elever vid statens tekniska fackskolor.

Skolöverstyrelsens ifrågavarande framställning har emellertid icke föranlett något Kungl. Maj:ts förslag till riksdagen och är icke i berörda proposition omförd. Då frågan om inrättande av statliga elevstipendier vid de tekniska läroverken sedan länge varit föremål för övervägande och jämväl på sin tid föranlett från riksdagens sida en framställning till Kungl. Maj:t, har undertecknad genom denna motion velat fästa riksdagens uppmärksamhet på frågan och därigenom bereda riksdagen tillfälle att taga densamma under förnyad omprövning.

Det må då först erinras om att i en vid 1918 års riksdag inom första kamma-

1918 års riksdags skrivelse om utredning.

ren väckt motion (nr 110) herr J. Sandler, med instämmanden av herrar Gustav Rosén och Alfred Stärner, hemställde, att riksdagen behagade i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa erforderlig utredning för beredande av statsstipendier åt mindre bemedlade och obemedlade lärjungar vid statens tekniska elementarskolor och med dem likställda enskilda tekniska läroanstalter med statsunderstöd samt till riksdagen inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Med anledning av berörda motion avlät 1918 års riksdag en skrivelse (nr 338) till Kungl. Maj:t i ämnet.

Riksdagen uttalade därvid, att det med hänsyn till ifrågavarande tekniska läroanstalters stora betydelse för tillgodoseende av industriens alltjämt växande behov av yrkestekniskt utbildade arbetskrafter, ett behov, som under den ökade konkurrens mellan nationerna på industriens område, vilken vore att förutse, säkerligen komme att allt starkare göra sig gällande, syntes riksdagen välbetänkt, att åtgärder från statsmakternas sida vidtoges i av motionären föreslagen riktning för att öka möjligheten för obemedlade och mindre bemedlade begåvade ynglingar att vinna för dem lämpad utbildning på det tekniska området.

Det syntes böra omnämnas, hurusom, under det åtskilliga av de allmänna läroverken genom enskilda donatorers mellankomst satts i tillfälle att bland sina lärjungar utdela avsevärda stipendiebelopp, de tekniska elementarskolorna däremot endast i förhållandevis ringa omfattning ägde fonder för sådant ändamål. Statens tekniska elementarskolor vore till antalet fem med ett elevantal av omkring 450, och uppginge de till deras disposition stående stipendie- och understödsfonder till omkring 280,000 kronor. Dessutom finnes några få med dem jämförliga enskilda tekniska läroanstalter med statsunderstöd. Sistnämnda anstalter torde i regel ej hava fonder av ifrågavarande slag.

Huruvida även de enskilda tekniska läroanstalternas med statsunderstöd elever borde erhålla statsstipendier, kunde synas tvivelaktigt. Avgörandet härutinnan torde i väsentlig grad vara beroende av i vad mån dessa läroanstalter kunde anses fylla ett behov, som icke genom de tekniska elementarskolorna tillgodosåges. Det torde sålunda ankomma på en blivande utrednings resultat, huruvida med hänsyn därtill statsstipendier borde utgå till ifrågavarande enskilda tekniska läroanstalters lärjungar.

Utan att därmed avse att i detalj angiva riktlinjerna för en blivande utredning ansåge sig riksdagen böra framhålla, att de tekniska läroanstalterna såväl i fråga om studietidens längd och studieförhållandena i stort sett som i fråga om studiekostnaderna visade stora likheter med folkskoleseminarierna, samt att, liksom av seminariernas lärjungar blott en ringa procent vore boende i läroverksstaden, också ifrågavarande tekniska läroanstalters lärjungar i stor utsträckning hade sina hem å annan ort, vilket avsevärt bidroge till att öka elevernas studiekostnader. Gällande bestämmelser beträffande beloppen av och grunderna för utgivandet av de för seminarierna anvisade stipendieunderstöden syntes vid angivna förhållanden kunna erbjuda jämförelsepunkter och ledning vid utredningen angående de nu ifrågasatta stipendiebeloppen, varvid dock torde bör iakttagas, att vid sådana stipendiens utdelande hänsyn i varje fall borde tagas till, förutom behovet, ådagalagd fallenhet och duglighet. Något maximum beträffande stipendiebeloppets storlek borde fördenskill en-

ligt riksdagens mening icke fastställas, men största möjliga utrymme att efter förefintliga kvalifikationer fördela den till varje skolas disposition ställda delen av stipendieanslaget givas den myndighet, i vars hand fördelningsrätten lades.

Med åberopande av vad sålunda anförts anhöll riksdagen, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, om och i vad mån statsstipendier borde beredas obemedlade och mindre bemedlade lärjungar vid statens tekniska elementarskolor och med dem jämförliga enskilda tekniska läroanstalter med statsunderstöd, samt till riksdagen inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Sedan, efter det de tekniska elementarskolornas styrelser avgivit infordrade underdåniga yttranden i ärendet, Kungl. Maj:t genom remiss den 2 juni 1919 anbefallt den från och med år 1919 inrättade skolöverstyrelsen att avgiva utlåtande i frågan, avgav skolöverstyrelsen sådant utlåtande i underdånig skrivelse den 30 augusti 1919 rörande anslagsbehoven beträffande yrkesundervisningen för budgetåret 1921. I berörda utlåtande lämnade överstyrelsen en sammanfattande redogörelse för nyssnämnda styrelser utredningar samt hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till stipendier åt elever vid tekniska elementarskolor, tekniska gymnasier, tekniska fackskolor, tekniska skolan i Stockholm, tekniska skolan i Eskilstuna samt bergsskolorna i Filipstad och Falun anvisa på ordinarie stat ett reservationsanslag av 63,000 kronor.

Skolöverstyrelsens utlåtande och utredning augusti 1919.

Emellertid fann Kungl. Maj:t ej skäl att framlägga skolöverstyrelsens berörda förslag till 1920 års riksdag, och ej heller senare har den genom skolstyrelsernas yttranden och skolöverstyrelsens utlåtande sålunda förebragta utredningen i frågan kommit till riksdagens kännedom. . .

Sedan frågor uppstått dels om höjning av de förut bestämda stipendiebeloppen till elever vid folkhögskolor, lantmannaskolor m. fl. läroanstalter, dels om stipendieverksamhetens utsträckning till även andra slag av kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning än enskilda skolor för husmodersutbildning, uppdrog Kungl. Maj:t den 22 juni 1921 åt skolöverstyrelsen och lantbruksstyrelsen att gemensamt verkställa utredning, huruvida och i vilken utsträckning stipendier av statsmedel kunde bära utgå till elever vid läroanstalter av skilda slag, samt därefter till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag i ämnet, vartill nämnda utredning kunde föranleda.

Skolöverstyrelsens och lantbrukstyrelsens utredning november 1922.

Efter att hava verkställt den sålunda anbefallda utredningen avgåvo skolöverstyrelsen och lantbruksstyrelsen gemensamt underdånigt utlåtande och förslag i ämnet den 23 november 1922. Därvid funno ämbetsverken visserligen nödvändigt att begränsa utredningen till att avse stipendieverksamheten vid huvudsakligen de olika slag av läroanstalter, vid vilka statsstipendier dittills utgått, varför förslaget ej heller kom att omfatta stipendieanslag till andra

läroanstalter än dessa och några dem särskilt närstående. Emellertid nämnde ämbetsverken åtskilliga andra läroanstalter, bland dem tekniska elementarskolor, tekniska gymnasier och tekniska fackskolor samt vissa andra tekniska läroverk, vilka enligt deras förmenande »intaga i landets undervisningsväsende i flera avseenden en ställning, som kan betraktas såsom fullt jämförbar med de hittills stipendieunderstödda läroanstalternas», och »måste ur det allmännas synpunkt med hänsyn till sin uppgift anses vara förtjänta att understödjas likaväl som de icke statliga läroanstalter, vid vilka stipendier av statsmedel för närvarande utgå». I anslutning härtill erinrade ämbetsverken även om riksdagens här förut omnämnda skrivelse år 1918 samt den därav föranledda i skolöverstyrelsens underdåniga skrivelse den 30 augusti 1919 framlagda utredningen och skolöverstyrelsens därpå grundade hemställan om anslag till stipendier för elever vid ifrågavarande tekniska läroanstalter. Ämbetsverken funno det synnerligen önskvärt, att samtliga de nämnda grupperna av läroanstalter eller åtminstone vissa av dem kunde komma i åtnjutande av elevunderstöd av statsmedel. Med hänsyn till det dåvarande statsfinansiella läget ansågo sig ämbetsverken likväl icke för det dåvarande kunna framställa förslag om beviljande av medel till stipendier åt elever vid alla dessa läroanstalter utan funno sig för ett sådant förslag böra avvakta gynnsammare ekonomiska förhållanden.

Skolöverstyrelsens framställning augusti 1923. I sin underdåniga skrivelse den 31 augusti 1923 angående anslagsbehov beträffande yrkesundervisningen för budgetåret 1924—1925 återupptog överstyrelsen emellertid frågan med särskild hänsyn till behovet av elevstipendier vid de tekniska läroverken. Under hänvisning till införskaffade uppgifter angående antalet inträdessökande till de tekniska läroverken under åren 1918—1923 påpekade överstyrelsen, att nämnda antal sjunkit så, att det i många fall syntes allt för ringa för att svara mot näringslivets normala behov.

Angående orsakerna till den minskade elevfrekvensen yttrade överstyrelsen därefter bland annat följande:

»Så vitt överstyrelsen kunnat finna, äro emellertid orsakerna till den starka nedgången i antalet inträdessökande vid de tekniska läroverken huvudsakligen av ekonomisk art. Utom det att de tekniska levnadsbanorna för närvarande te sig mindre givande och mera osäkra än somliga andra, tillkommer den särdeles viktiga omständigheten, att arbetarna under de senare åren i stor utsträckning lidit och alltjämt lida av arbetslöshet respektive minskad arbetsförtjänst, så att de yngre bland dem, som eljest skulle vilja söka inträde vid tekniska läroanstalter, absolut hindras härifrån av brist på erforderliga penningmedel. I betraktande härav och med hänsyn även till vikten av att så vitt möjligt söka mildra de här förut berörda konjunktursvängningarna synes det vara en för staten nästan ofrånkomlig plikt att här träda hjälpande emellan. Alldeles oberoende av vilken uppfattning man eljest må hysa med avseende

på nödvändigheten av statens stipendieverksamhet i andra fall torde man ej kunna förneka, att beredande av understöd åt obemedlade och mindre bemedlade lärjungar vid de tekniska läroverken nu framstår såsom en synnerlig behövlig lämplighetsåtgärd av alldeles särskild betydelse.»

Till stöd för detta sitt uttalande åberopade överstyrelsen i framställningen delvis intagna yttranden av rektorerna vid elektrotekniska fackskolan i Västerås och tekniska elementarskolan i Borås.

Rektorn vid fackskolan i Västerås uttalade i sitt yttrande bland annat följande:

»Vad åter beträffar personer, som sedan flera år haft anställning i industrien, så vet jag många fall, där vederbörande väl berett sig för att genomgå vår fackskola, men av ekonomiska skäl ej våga bli lärjungar hos oss, då de ju riskera få sämre plats, sedan de tagit sin examen, eller kanske ingen plats alls.

Enligt mitt förmenande borde dock en lågkonjunktur av många skäl just vara den lämpligaste tiden att bedriva tekniska studier, om blott de värsta hindren kunde undanröjas. Och dessa äro helt säkert av ekonomisk art. Statsstipendier åt de tekniska läroverkens behövande lärjungar liksom och efter liknande grunder som till folkskoleseminariernas skulle säkert kunna hjälpa mycket.»

I samma riktning gick rektorns vid tekniska elementarskolan i Borås yttrande, varur må anföras följande:

»Upprepade gånger har det under senare år hänt, att lärjungar på grund av ekonomiska svårigheter måst avbryta sina studier vid skolan — för alltid eller för någon tid — och det lider intet tvivel, att det finnes ett utpräglat behov av studiestipendier eller ock tillgång till studielån för begåvade men medellösa lärjungar. Tekniska elementarskolan i Borås disponerar själv rätt avsevärda belopp för ändamålet — år 1922 utdelades 4,775 kr. — och man kan med visshet påstå, att i åtskilliga fall ha dessa stipendier, då de utgått med relativt stora belopp (400 à 500 kr.) varit till väsentlig nytta och för åtskilliga helt enkelt möjliggjort deras fortsatta studier vid skolan.»

Beträffande storleken av det anslag, som för ifrågakarande ändamål skulle bliva behöfligt, förklarade sig överstyrelsen anse, att man borde utgå ifrån att *obemedlade och mindre bemedlade lärjungar vid de tekniska läroverken borde bliva i fråga om stipendiemöjligheter likställda med motsvarande lärjungar vid folkskoleseminarierna*. Vid dessa läroanstalter hade under de senare åren stipendieanslagen motsvarat i medeltal 120 till 130 kronor för varje närvarande elev eller omkring 160 kronor till 190 kronor för varje stipendiat. Enligt tidigare beräkningar syntes Kungl. Maj:t och riksdagen hava utgått ifrån ett medelbelopp av omkring 200 kronor för stipendiat och år. På sätt närmare framgår av överstyrelsens ifrågakarande framställning beräknade överstyrelsen med utgångspunkt från sistnämnda medelbelopp av 200 kr. för stipendiat och år det anslag, som skulle erfordras för stipendier åt obemedlade och mindre

bemedlade elever vid de tekniska läroverken, uppgå till i runt tal omkring 31,000 kronor för år. Överstyrelsen hade vid denna beräkning i motsats till vid den år 1919 verkställda ovannämnda utredningen icke medtagit tekniska skolan i Stockholm samt bergsskolorna i Filipstad och Falun. För att icke för det dåvarande ytterligare öka anslagsbehovet ansåg nämligen överstyrelsen, att dessa läroanstalter, som i organisatoriskt avseende intoge en annan ställning än de i beräkningen avsedda tekniska läroverken, tills vidare kunde lämnas utanför.

I fråga om villkoren för stipendiaternas åtnjutande ansåg överstyrelsen, att de bestämmelser i avseende härå, som gällde vid seminarierna, skulle vara lämpliga även vid de tekniska läroverken. Dock framhöll överstyrelsen, att vid dessa senare hänsyn borde tagas icke blott till de ifrågakommande elevernas behov utan även till ådagalagd praktisk läggning och begåvning för tekniska studier.

Även med avseende å sättet för stipendiernas utdelning syntes det förfarande, som tillämpades vid seminarierna, kunna tjäna till förebild, och anförde överstyrelsen härutinnan följande:

»Att märka är emellertid, att de tekniska läroverken hava lokala styrelser, vilka givetvis böra hava inflytande på stipendiefördelningen. Sålunda bör det ankomma på vederbörande läroverks lokala styrelse att utreda därvarande stipendiebehov och ingiva härav föranledd ansökan till skolöverstyrelsen. Sedan överstyrelsen med ledning av de inkomna ansökningarna verkställt fördelning av det tillgängliga stipendieanslaget de olika läroanstalterna emellan, torde det böra överlämnas åt de lokala styrelserna att, efter läroverkskollegiets hörande, verkställa den slutliga fördelningen av stipendiebeloppen inom den ram, som betingas av det till förfogande ställda anslaget storlek, och under iakttagande av de erinringar med avseende på elevernas placering i de olika behovsgraderna m. m., vartill skolöverstyrelsens granskning av de ingivna ansökningshandlingarna kan hava föranlett. Liksom i fråga om seminarierna synes icke nödigt meddela någon föreskrift om de särskilda stipendiernas högsta eller lägsta belopp utan full frihet lämnas åt de lokala styrelserna att pröva, vad i sådant avseende kan befinnas lämpligt. Önskligt synes emellertid, att stipendierna till de mest behövande tillmätas så, att de bliva dem till en verklig hjälp. För övrigt torde det böra ankomma på Eders Kungl. Maj:t att utfärda de närmare bestämmelser, som i ovan berörda avseende kunna erfordras.»

På grund av det anförda hemställde överstyrelsen om förslag till riksdagen angående anvisande för budgetåret 1924—1925 av ett extra reservationsanslag av 31,000 kronor till stipendier åt behövande elever vid statens tekniska läroverk.

Sedan Kungl. Maj:t icke framlagt något förslag i frågan till 1924 års riksdag, förnyade överstyrelsen sistnämnda hemställan i sin underdåniga skrivelse den 30 augusti 1924 angående anslagsbehov beträffande yrkesundervisningen för budgetåret 1925—1926. I underdånig skrivelse den 5 november 1924 fäste överstyrelsen ytterligare Kungl. Maj:ts uppmärksamhet å behovet av snara åtgärder i enlighet med överstyrelsens berörda förslag och hemställan.

Skolöverstyrelsens framställning augusti 1924.

Ej heller till 1925 års riksdag fann Kungl. Maj:t skäl framlägga något förslag i ifrågavarande avseende.

I skolöverstyrelsens ovannämnda utredning den 7 oktober 1925 uttalar överstyrelsen vid behandlingen av frågan om elevtillgången vid de tekniska läroverken, att man måste »alltid finna önskvärt, att unga begåvningar hjälpas fram, och deras behov av hjälp är tydligtvis större under tider av ekonomisk depression än under bättre ekonomiska förhållanden. Detta gäller i förevarande avseende icke blott beredandet av arbetstillfällen för vinnande av erforderlig praktisk utbildning, för vilket ändamål vissa åtgärder äro å bane, på sätt som i det föregående blivit omnämnt, utan det gäller även och icke minst i fråga om beredandet av *ekonomisk hjälp*. Det skall icke förnekas, att många enskilda tidigare lämnat sådan hjälp i form av lån och donationer på flera-handa sätt, men möjligheterna för de unga till erhållande av ifrågavarande hjälp synas väsentligt förminskade under senaste tid, särskilt för dem, som önska studera vid de tekniska fackskolorna, vilka ännu äro relativt obekanta och icke såsom de äldre läroanstalterna äga donationsfonder eller andra medel till understöd i någon avsevärd mån. Utvägen att söka statens räntefria studielån synes för här ifrågavarande ungdomar endast undantagsvis kunna leda till resultat, ty flertalet av dem, som gått fram arbetarvägen och förskaffat sig den för inträde i fackskolan erforderliga teoretiska kompetensen på egen hand, eventuellt med hjälp endast av en kurs i någon lärlingsskola, torde icke kunna så styrka sin studiebegåvning, att de hava någon utsikt att i konkurrens med det stora antalet mera skolbildade komma i betraktande för erhållande av dylikt lån. Här är ju också den praktiska begåvningen av minst lika stor betydelse som studiebegåvningen i vanlig mening, och den praktiska begåvningen torde böra prövas i annan ordning än den, som gäller med avseende på förenämnda studielån. Skolöverstyrelsen anser därför, att den ekonomiska hjälpen här liksom exempelvis vid seminarierna, folkhögskolorna, lantmannaskolorna med flera lämpligast gives i form av stipendier, huvudsakligen på det sätt, skolöverstyrelsen redan tidigare angivit i utlåtanden och framställningar till Eders Kungl. Maj:t. Skolöverstyrelsen återkommer till denna angelägenhet i samband med de förslag till riksdagsäskande, som följa i anslutning till förevarande utredning.»

Skolöverstyrelsens framställning oktober 1925.

I sitt ifrågavarande förslag till anslagsäskande i ämnet yttrar skolöverstyrelsen följande:

»Såsom framgår av den förut lämnade utredningen angående de tekniska läroverken och elevtillgången vid desamma, föreligger alltjämt och i viss mån i ökad grad det behov av inrättande av elevstipendier vid de tekniska läroverken, om vars tillgodoseende överstyrelsen i här förut omnämnda framställningar avgivit förslag. Särskilt trängande är ifrågavarande behov för de tekniska fackskolornas vidkommande. Med dessa skolor har man avsett att bland annat bereda tillfälle åt personer, som i arbetarställning under en längre tid ägnat sig åt industriell eller därmed jämförlig verksamhet, att förvärva den fortsatta utbildning, som erfordras för befattningar såsom arbetsledare eller därmed jämförliga befattningar inom vederbörande yrkesområden. Det torde emellertid i de flesta fall vara förenat med stora ekonomiska svårigheter för sådana personer att genomgå teknisk fackskola, sedan de förvärvat sig härför erforderlig kompetens. Under lärotiden i fackskolan nödgas de nämligen lämna sin arbetsanställning och därmed förenad inkomst. Endast vid den med hänsyn härtill såsom treårig organiserade fackskolan för maskinindustri i Eskilstuna kunna lärjungarna i skolans första och andra klasser innehava arbetsanställning.

Skulle Kungl. Maj:t alltjämt ej finna skäl att under nu rådande förhållanden framlägga för riksdagen något förslag om anslag till elevstipendier vid de tekniska läroverken i allmänhet i enlighet med överstyrelsens ovan nämnda härutinnan gjorda framställningar, anser sig överstyrelsen med hänsyn till det ovan anförda emellertid böra på det kraftigaste förorda, att Eders Kungl. Maj:t måtte för 1926 års riksdag framlägga åtminstone förslag om anslag till elevstipendier vid de tekniska fackskolorna.

Såsom framgår av bilaga IV, utgör relevantet höstterminen 1925 vid maskin-, husbyggnads- och kemifackskolorna i Malmö respektive 18, 12 och 9, vid trätekniska fackskolan i Härnösand 7, vid elektrotekniska fackskolan i Västerås 10 och vid maskinfackskolan i Eskilstuna 70, varav 14 i skolans tredje klass, eller i samtliga fackskolor sammanlagt 126.

Frånräknas beträffande maskinfackskolan i Eskilstuna lärjungarna i skolans första och andra klasser, vilka, såsom ovan nämnts, i allmänhet under lärotiden hava arbetsanställning och därmed förenad inkomst, kommer man sålunda till ett elevantal vid fackskolorna för närvarande av 70, att läggas till grund vid uppskattning av anslagsbehovet för elevstipendier vid ifrågavarande skolor. Med hänsyn till att dessa skolors lärjungar av skäl, som anförts i det föregående, i väsentligt större omfattning, än som av överstyrelsen förut behövt beräknas för de tekniska läroverken i allmänhet, äro i behov av stipendium och under beaktande av att många unga på grund av brist på ekonomiskt stöd för närvarande nödgas avstå från att genomgå fackskola, har överstyrelsen med utgångspunkt från samma medelbelopp för stipendierna, 200 kronor för stipendiat och år, som föreslagits i överstyrelsens ovan angivna framställning

den 31 augusti 1923, funnit, att nu förevarande anslagsbehov icke kan uppskattas till lägre belopp än 10,000 kronor.

I fråga om villkoren för stipendiernas åtnjutande och sättet för deras utdelning skulle i tillämpliga delar gälla vad överstyrelsen härutinnan föreslagit i sin ovanangivna framställning den 31 augusti 1923.

Under förutsättning att Eders Kungl. Maj:t icke finner skäl att för 1926 års riksdag framlägga förslag om anslag till elevstipendier vid de tekniska läroverken i allmänhet i enlighet med överstyrelsens den 31 augusti 1923 och den 30 augusti 1924 härutinnan gjorda framställningar, får överstyrelsen alltså i underdånighet hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att för budgetåret 1926—1927 anvisa ett *extra* reservationsanslag av 10,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med av överstyrelsen föreslagna grunder och enligt de närmare bestämmelser Eders Kungl. Maj:t finner gott föreskriva användas till stipendier åt behövande elever vid statens tekniska fackskolor.»

Såsom framgår av den föregående redogörelsen för skolöverstyrelsens upprepade framställningar och förslag i ämnet, föreligger sedan flera år tillbaka ett oavvisligt behov av att, på sätt riksdagen redan 1918 ifrågasatte i sin skrivelse med begäran om utredning i frågan, statliga elevstipendier snarast möjligt inrättas vid de tekniska läroverken. Särskilt trängande synes ifrågavarande behov vara för de hittills endast fåtaligt besökta tekniska fackskolornas vidkommande. Enligt vad jag inhämtat föreligga vid de tekniska fackskolorna i Malmö och Härnösand enahanda erfarenheter med avseende å det stora behovet av stipendier, som anförts av rektorn vid tekniska fackskolan i Västerås.

Även om det varit önskligt, att statliga elevstipendier nu komme till stånd vid samtliga de tekniska läroverken, finner jag mig emellertid med hänsyn till för handen varande omständigheter böra inskränka mig till att yrka om sådana stipendiens inrättande vid de tekniska fackskolorna från och med budgetåret 1926—1927.

På grund härav och med stöd av skolöverstyrelsens ovan återgivna framställningar och förslag hemställes sålunda,

att riksdagen måtte för budgetåret 1926—1927 anvisa ett *extra* reservationsanslag av 10,000 kronor att enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t må finna gott föreskriva, användas till stipendier åt behövande elever vid statens tekniska fackskolor.

Stockholm den 3 mars 1926.

Arvid Thorberg.